

Ardealul

Apare Lunea, dimineața. Cele mai importante informațiuni politice și știri sportive

25 bani Poșta

Director:

Theodor Reculescu

Abonamente:

1 an: 100 lei, jum. de an: 50 lei. — Autorități, mari întreprinderi 1000 Lei.

Redacția și administrația Arad, Bul. Ferdinand 5

Tineretul

Toată lumea se ocupă de tineret. Așa că vrând, nevrând, ne-a intrat în gândul peniței.

Am putea categorisi tinerii în multe chipuri. Azi o vom face din punct de vedere al sensibilității lor și al spiritului lor de aventură.

Și le vom zice unora „pasionați” și altora „cuminți”. Să avem iertare dacă vom lua atitudine față de cele 2 categorii de tineri, fără menajamente, fără reticențe, ci așa cum simțim, chiar dacă riscăm să fim taxați drept subiectivi.

Printre tinerii din categoria pasionaților, avem desigur prieteni și dușmani, îi putem urî pe unii cu toată puterea „pasiunii” noastre (sentimentul este desigur reciproc) nu vom putea însă să disprețuim pe vrșunul dintre aceștia. Vom păstra un dram de stimă sau cel puțin de înțelegere pentru dușmanii noștri, pentru pasiunea lor, pentru idealul lor.

Pasionații au fost totdeauna dinamizatorii societății, purtători de steaguri, pionerii, revoluționarii și bineplăcuții ca și tiranii ei. Au fost cu un cuvânt elementul de progres al societății și al popoarelor. Fără aceștia, omenirea ar trăi în animalitate încă, în marasmul începuturilor. N-ar exista civilizația, spiritualitatea umană. Omul ar fi o specie animală în plus și atât tot. Aventurierii au fost primii oameni în viața organizată ei au fost cuceritori, exploratori ai tainelor naturii, gospodari de țări și popoare, savanți, etc. Au purtat însă totdeauna sub toga, sub tunica lor, o nimă. Au făcut totdeauna artă pentru artă, chiar de au fost numai niște saltimbaci. Buni sau răi, au fost cineva, n-au regretat că au trăit. N-au vegetat. Au trăit și au dat sens vieții.

Cu atât mai desagrabili — adesea până la scârbă — apar așa numiții cuminți, Tinerii Cuminți. Sună paradoxal de altfel: tineri cuminți. Ceia ce nu se poate concepe decât la pitori oameni de nimic, la secături, a năstăleși și lași, viitorii burdă verze, chiuernisii de totdeauna, lingăii uturora răsfățații mamelor și ai mășșilor. Lipsiți până și de amante căci nu au „pasiunea” necesară. Predestinații tuturor compromisișilor complice și mănese, cei lipsiți de șira spinării, oamenii care nu pot fi nici tărari nici oameni de omenie, căci n-au testul curaj pentru așa ceva, răcitoarii tuturor entuziasmelor. Cea mai deărnăvă lighioană a faunei terestre. Dacă lighioanele sunt cele lipsite de spiritul de aventură — ca de orice lighaj, o cucerire omenească.

Dacă aveți câte un pol zilnic de shelluit pentru distrație, puteți exercita asupra acestor netrebniici un sport original: al scuipatului. Ei sunt destul de „cuminți” ca să știe legea polului din scuipat... Sunt ușor (Continuare în pagina II-a).

Alături de Italia

Așa după cum prevedeam mai acum câteva săptămâni în aceste coloane, amestecul Angliei în conflictul italo-abisinian ar putea foarte ușor să aibe repercursiuni atât asupra situației de pe continent, cât și asupra celei din coloniile engleze.

Intr'adevăr, naționaliștii egipteni au început o reacțiune — care acum este deja avansată — pentru eliberarea de sub protectoratul englez. În ceiace privește opinia publică engleză, ea este desorientată. Sângele englezului a început să se nfierbânte...

Cu toate acestea, mai sunt englezi cari își păstrează sângele rece. Ei sunt, desigur, politicieni: laburiștii. Cred, anume, că ar fi momentul să dea o lovitură regimului fascist din Italia, amestecându-se și târând într'o chestiune care privește prea puțin Statele europene, și pe aliata noastră Franța.

Un eventual eșec al d-lui Mussolini în Africa, este natural să însemneze sfârșitul regimului fascist. Or, dacă Franța ar secunda Anglia în ceiace privește aplicarea sancțiunilor economice și o eventuală intervenție militară, în conflictul italo-abisinian, atunci desigur Italia ar fi constrânsă să se angajeze pe două fronturi și mai cu osebire în Europa. Deslănțuirea conflictului european în afară de eșecul Duceului în Africa, ar aduce cu sine amestecul Germaniei care ar trece de partea Italiei.

În virtutea pactelor existente, forțele militare s'ar împărți așa: blocul format din Italia, Germania, Polonia, Ungaria și Bulgaria, contra celui pe care l-ar vrea Anglia, în care ar trebui să intre Franța și aliații ei.

Iată-ne, deci, intrați fără voia noastră într'un conflict armat pe care noi nu-l dorim și în care ne-am jertfi ostașii de dragul fanteziei laburiste engleze. Dar oare s'ar putea aceasta numi jertfă? Noi ne-am ucide pur și simplu ostașii. Gândiți-vă cât de insuficient suntem înarmați în comparație cu toate celelalte State din Europa. Până și Ungaria își formează o aviație ultra modernă, pentru că acolo se lucrează cu cap și e la mijloc spiritul organizator al Germaniei, care și-a luat sarcina furnizării în serie a mașinilor de zburat.

În schimb, noi posedăm un parc de avioane hodorogite cari, în timp de pace, fac mai multe victime decât războiul etiopean pe întreaga lui durată, o armată înzestrată cu puține munițiuni dar cu multe dosare, mărturii — doar atât! — ale celei mai odioase panamale dintre câte s'au cunoscut vreodată: traficea cu soarta ostașilor unei țări de viteji și cetățeni indolenți.

Dar cum altfel am putea privi acum situația, dacă în locul indolenței am fi introdus pedeapsa cu moartea pentru ex-croci și trădători?

Un noroc mai există totuși:

până și în patria democrației integrale, Franța, mai există clarvăzători: naționaliștii. Aceștia, desigur, nu pot fi decât cei cari și-au expus odată viața pentru Franța: generația de foc. Peste trei mii de foști luptători pe front, au înaintat președintelui Lebrun un memoriu, în care arată că Franța nu poate lua poziție contra Italiei latine, numai pentru a face jocul interesat al laburiștilor și francmazonilor englezi.

Anglia are tot interesul să-și arate atotputernicia și în Europa, pentru a putea stăpâni cele circa patru sute milioane de suflete, cari formează coloniile engleze. În schimb, Italiei i s'au dat, după războiul mondial unele terenuri de o prea mică importanță economică, așteptându-i-se la vechile colonii, încă abia 100 mii suflete.

Ducele a fost deci perfect îndreptățit când a făcut afirmațiunea că Italiei i-au revenit doar fărâmiturile cari au căzut dela masa verde pe care s'a făcut împărțirea coloniilor.

Iată deci Franța, în care spiritul naționalist a început să se trezească, nu poate lua poziție contra Italiei fasciste.

Dealtfel, guvernul francez a rezolvat chestiunea în modul cel mai inteligent: va lupta contra aceleia care devine agresor.

Or, este exclus ca Italia, în situația actuală, să fie aceia care ar ataca pe englezi.

Th. Reculescu

De Luni, până Luni

Organizația din Arad, a partidului mihalachist a ținut o primă ședință în noul său local. Și pentru că sunt soldați disciplinați, au ținut să urmeze exemplul conducătorilor partidului, luându-se la cearta. Așa, de inaugurare doar...

Chestiunea este însă cu cântec.

Ziarul oficios al organizației arădane, care are un titlu foarte vechi și a poveste foarte recentă, a apărut în primăvară, datorită unei sume de vreo opt mii lei, donată de d. colonel în rezervă, Al. Babescu. După ce însă acest fond s'a epuizat, s'a terminat și cu apariția gazetei. Acum, după ce toată vara, când mihalachistii din București erau în mare fierbere, cei din Arad nu puteau să activeze,

s'au hotărât însă să reediteze gazeta oficială. Dar odată cu această hotărâre s'a născut și un mare semn de întrebare: de unde bani?

Și atunci întrunitu-s'au și sfăditu-s'au creștinii d-lui Mihalache, pentru că nimeni nu vroia să dea nici un ban.

Aceasta fiind situația, d. col. Babescu a cerut cuvântul și a început să-și „beștească” tovarășii de luptă, așa cum își închipue că va fi făcând odată ajuns... senator.

Și a început cam așa: „Domnilor, ca fost militar, am învățat să mă sacrific pentru țară. Sunt însă între noi unii cari au fost prefecti, primari și senatori și cari n'au tras decât foloase depe urma partidului.

Observând însă oarecare mișcare între ascultători, se adresează d-lui dr. Alexa Boțioc: „Nu te enervezi domnu' Boțioc, nu dai din mâini și picipare, nu te mișche și nu te scarpină dacă nu ai păduchi pe spate...”

În concluzie, d. col. Babescu, după ce i-a numit pe unii bolșevici, a cerut ca fiecare să contribuie la susținerea gazetei partidului.

Ziarul, într'adevăr, a apărut. Dar cei mai curiosi, a adoptat formatul „Frontului Românesc al Aradului”.

Ce și or fi zis oamenii? Cel puțin cu atâtă să se aleagă de pe urma foștilor tovarășii cari l-au urmat pe d. Vaida, dacă nu se pot folosi la plata tiparului de girul d-lor maior A. Birtolon, dr. Petica Petrila și farmacist Omescu, așa ca în trecut...

ILIE ISVORAN

Camera de Agricultură Bihor, indispensabilă

ORADEA. — Pentru aceia care văd totdeauna un parazitism birocratic în Camera de Agricultură Bihor — căci sunt și de aceștia — enunțarea celor câtorva postulate îndeplinite cu mare sărguință de d. pr. Ștefan Domocoș în scurta vreme de doi ani, de când domnia sa a fost instalat președinte în fruntea acestei importante instituțiuni, faptele omului sunt concludente. Căci Pr. Ștefan Domocoș cu modestia celui mai unil serv al lui Dumnezeu, în viața sa o singură deviză a avut: muncă constructivă zi de zi agonisind cu hărnicia albinei rodele faptei, în folosul țărănilor lui din regiunea lui Bratca, și acuma pentru un județ întreg. Cine a vizitat odată ferma model „Iclod”, proprietatea Camerei de Agricultură, cu 480 de jugăre de pământ — înzestrată recent cu edificii, grajduri moderne pentru vite, locuințe pentru personalul de serviciu, un imens păturl în construcție pentru depozitarea cerealelor, vite și tauri de rasă Simenthal, crescătorii model, — toate organizate și dirijate din inițiativa personală a Păr. Ștefan Domocoș — sunt dovezi nestrămutate

de forța de muncă constructivă a omului conștient de menirea sa. În această sesiune Camera de Agricultură a împărțit grâul de sămânță recoltat de fermă, țărănilor din județ. Deasemenea grâul a fost distribuit pe varietăți: Cenad, Bancut și Odvoș și se aduc agricultorilor și îngrășăminte chimice, Camera subvenționând transportul pe C. F. R.

Deasemenea Camera de Agricultură a făcut cumpărări de vite, de tauri Simenthal. Săptămâna trecută, Pr. Ștefan Domocoș a organizat în cadrele Camerei de Agricultură „Cura de struguri”, în „chioscul” dintre Tribunal și prefectură — Camera subvenționând cu 2 lei la kgr. strugurii luați direct de la producători, puși în vânzare cu 6 lei kgr. — o inițiativă foarte apreciată de intelectuali orădeni, cari în mare număr au participat zilnic la „cura de struguri”, desfășurându-se după cum ne-a afirmat d. Potrovița, peste 2320 kgr. struguri zilnic 350—400 kgr. de diferite calități: Șasea roșie-albă, Tămăioasă, Coarnă și Mușcat de Hamburg adus de la Odobești.

de recunoscut. În grup, aceste specimene formează vâscul care ține legăle picioarele și aripile de avânt al societății, ale celor ce încearcă împăpărtarea morală a națiilor.

Noi românii avem parte de o masă considerabilă de astfel de specimene. Nu știu câți, dar peste 50% sunt „cuminți” cari trag foloasele sbuciumului „nebulilor”. Nu degeaba își permit toți vintură-lume să ne scuie ca nație în fiecare zi pentru câte un pol. Suportăm multe noi românii. Suntem lipsiți de pasiune și sceptici în așa grad, încât pentru noi toți cele două semne de prea pronunțată sensibilitate, de o prea puternică vitalitate, de un potențial de energie peste media comună, sunt fenomene re-

voluționare, în contra cărora lizează toată lumea de vâsc. Toți minți”. Pentru ca — să-i înăbușe le înăbușe elanul. SPIRITUL ÎN VENTURĂ.

Iar pentru ca să li se refacă vitalitatea credem că este nevoie de foc, servite cotidian, pe brații ascunși sub stratul greșilor mințenii. „Cuminții” aceștia cel mai greu balast ce ne-a legat picioarele istoria, „Cumințenia” ne-a tăiat atâtea avânturi și coră ni le tăia de câte ori apar.

Tineri cuminți!

ADUCEȚI BICELE, dacă nu să pierim...

Dimitrie

Țăranii din Tileagd bătăuși și jefuiți de... autorități

— Dela redacția noastră —

ORADEA, 6. — Un caz extraordinar de scandalos s'a petrecut săptămâna aceasta cu cinci țărani din comuna Săcădat, chemați să prezinte caii la vizită medicală, în comuna Tileagd. După ce caii le-au fost respinși și — afirmă țărani — med. veterinar Hodossy a primit câte 250—400 lei dela țărani cari aveau cai slăbănogi, au fost trimiși acasă. A doua zi, cei cinci săteni din comuna Săcădat, mergând la Oradea, au fost brutalizați de jandarmii comunelor Ineu și Urbind, caii luați cu forța, căruțele, hamurile și — culmea! — țărani auși sub escortă la Reg. 85 Infanterie, dându-li-se drumul de-acolo fără nici o dovadă, fără nici un act de primirea cuilor cu căruțe și harnașament. Disperați, țărani au alergat la d. pre-

fect Băncilă, care a ordonat primpretorului plasei Tileagd lăncă, un sbir care pune toți țărani, fără ca dumnealui să și s'a dus d. pretor cu mașina gând pe drumul Clujului după oamenii, duși forțat din său.

Insă caii totuși nu au fost. Avem aci, înainte, denunțul celor țărani, semnat cu mână proprie cu acuzațiuni cerând darea în cată a d-rului Hodossy și primrului Ștefănică.

Oare când vor înceta aceste de de baljocuri cu bieții țărani nu mai au nici un mijloc de și protest?

Până când?

Bihorul politic

ORADEA, 6. — (Dela Redacția noastră). Morile frământări ale partidelor clocotind neastâmpărate la centru, au repercursiuni destul de apreciabile în provinciile țării. În toamna aceasta politică, Octombrie se pare va fi sezonul acțiunii pozitive — senzațional de palpitant în evenimente — pentru toată lumea politică. Organizațiunile marilor și micilor partide din Bihor își redresează oamenii și cadrele cu o tot mai grabnică hărnicie și tenacitate, spre, a nu fi surprinse de evenimente.

La liberali

Liberalii bihoreni, fiind la putere, nu se trudesesc cu „propaganda” pe la sate, — lucru natural, dealtfel, — fiind absorbiți fără zăbavă de rezolvirea problemelor curente, reclamate de obligațiunile oficiale potopite cotidian pe capul lor, de nevoile celor mulți.

La național-țărăniști

Săptămâna trecută, fruntașii miha-lachiști din Oradea, au fost convocați la o consfătuire intimă, acasă la d. Teodor Roxin, luându-se în discuție ultimele evenimente politice — discursul d-lui Iuliu Maniu dela Uioara și răspunsul d-lui Tătărescu.

Cu acest prilej au fost sondate — accentuăm — două probleme deosebit de spioanase, nerezolvite: șefia Bihorului, vacantă prin moartea regretatului G. Crișan, azi preluată provizoriu de d. T. Roxin. Părerile sunt împărțite: unii acceptă șefia unui fost ministru, fie clujan (Ionel sau Ghi-

ță Pop, de ex.) sau din București. Alții — și se pare că până la urmă gândul acesta va triumfa, — afirmă că la congres, în prezența șefilor d. T. Roxin va fi ratificat șef al partidului N. T. în Bihor. Grupul manistilor, fideli politicii d-lui Iuliu Maniu, este afiliat pe lângă d-nii Romul Pop și Iosif Iacob, fostul prefect de Bihor, un mare nemulțumit, al cărui drum în curând va fi altul.

Argetolanistii

Partidul Uniunea Agrară de sub șefia d-lui C. Argetoianu, în jud. Bihor a prins rădăcini. Se observă că țărănimea, de când cu cererile făcute gratuit țărănilor de către d. Dim. Ionaș, vice-președ. organizației, cerând scutiri și păsuirea datoriiilor agricole prin tribunalul Bihor — se interesează în deaproape de organizația partidului d-lui Argetoianu.

Partidele naționaliste

Forțele drepte, deși acționază pe avut propriu fiecare, au totuși nucleu în județ. Mai ales național-creștinii și „Frontul Românesc” al d-lui dr. Al. Vaida Voevod.

Deasemenea, conducătorii partidului „Totul pentru Țară” profită de toate Duminecile, cutreerând județul, comună de comună.

Și „Frontul Constituțional”

Georgiștii cu averescanii fac și ei propagandă la sate, în frunte cu pr. N. Zigre.

Intrunirea național creștină a fost autorizată

Partidul național-creștin a obținut autorizația pentru intrunirea convocată în Capitală, la 14 Noembrie a. c.

Ministerul de interne a condiționat însă această autorizație de păstrarea unui anumit traseu, pentru manifestația de pe străzi.

Intrunirea se va ține în „Rio”.

În vederea manifestației care o pregătește partidul național-creștin, d. Stan Ghisă secretar general al partidului a făcut cerere direcțiunii rale C. F. R., pentru a oferi 2000 vagoane pentru transportul participanților.

Rezultatul general al bacalaureatului

La ministerul instrucțiunii au sosit rezultatele dela toate cele 17 comisii de bacalaureat, câte au funcționat în sesiunea de toamnă.

Au fost înscriși la aceste examene 2176 de candidați și au reușit numai 563, adică un procent de 25,87 la sută.

Este cel mai scăzut procent de reu-

șiți dela înființarea bacalaureatului (1925) și până în prezent.

Explicația acestui rezultat stă în faptul că marea majoritate a candidaților a fost formată din elemente cele mai slab pregătite. Au zăuri când candidații s'au prezentat la sesiunea aceasta pentru a șaptea oară.

Semnul electoral al „Frontului Românesc”

Comisiunea electorală de pe lângă ministerul de justiție intrunită sub președinția d-lui consilier Lupu, a admis cere-

rea „Frontului Românesc” și se atribuie ca semn două curi concentrice, cu un punct mijloc.